

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. III. Caietani & aliorum de Vniuersali negatiua sententia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

manam sine indiuiduis eo modo quo ipsa erat in primo statu, qui dicitur status solius essentiae. Quod si in illo primo statu natura secundum se erat vniuersalis, etiam in tertio erit vniuersalis, non in se, sed in intellectu eam concipiente cum vniuersalitate quam in primo statu habuit à se.

Hæc est Fonsæ mens, quâ potui breuitate & claritate ex ipsis verbis explicata, contra quam sit nostra Conclusio supra posita: quam dum probo, simul Fonsæ sententiam refuto. Et in primis, quatenus ad tertium statum de naturâ in esse obiectiuo, coincidit Fonsæ cum Thomistis; contra quos agendum est Disputatione vi. Quantum verò ad secundum statum, in quo natura est multiplicata in indiuiduis, concinit veritati. Quantum verò ad primum statum essentiae, in quo videtur supponere, naturam distinguui ab indiuiduatione, quandoquidem est indifferens ad illam habendam vel non habendam: quam indifferentiam non posset habere, si nullo modo distingueretur ab indiuiduatione, quâ nihil est indifferens ad seipsum, vel ad sui negationem; quantum ergo ad hanc distinctionem realem, vel ex naturâ rei in quâ fundatur Fonsæ opinio, refutabitur Disputat. v. Sect. i.

¹⁰ Quod si dicat Fonsæ, illam indifferentiam ad habendam indiuiduationem non fuisse realem, sed rationis; Contrâ, quia hoc est deferere sententiam propriam, & confugere ad sententiam Thomistarum asserentium, naturam per intellectum reddi abstractam à singularitatibus, & indifferentem vt per illas contrahatur, non quia natura secundum se eam indifferentiam habeat in aliquo signo, vt docuerat prius Fonsæ, & de quo inferius redibit sermo.

Sed age iam, concedamus P. Fonsæ prædictam distinctionem inter naturam & singularitates, adhuc ostendo, ipsum inconsequenter locutum, nec in eius sententiâ dari posse Vniuersale à parte rei. Quod non consequenter fuerit locutus, sic probo: Quia per ipsum naturam secundum se est indifferens vt contrahatur ad hoc indiuiduum potius, quàm ad aliud; rogo ergo, à quo fuerit determinata ad hanc indiuiduationem. Non à se ipsâ, quia de se non petit illam indiuiduationem; ergo determinata fuit à Deo, quia non est aliud agens, à quo possit determinari. Tum sic, ergo hæc natura idè est in tali indiuiduo, quia Deus voluit; ergo si Deus vellet iam eam auferre ab hac indiuiduatione, & dare illi aliam, non esset vnde impediretur, quia determinatio orta ex solâ voluntate Dei, per solam etiam voluntatem Dei potest reuocari; ergo eo ipso, quod in aliquo priori naturâ fuerit verè & realiter, vt dicit Fonsæ, indifferens ad hanc vel illam indiuiduationem, debet etiam esse indifferens toto tempore quo existit: sicut quia in aliquo fui ego indifferens ad habendam vel non habendam albedinem, semper quantum est ex me maneo indifferens, vt illam habeam, vel non habeam. Vnde consequentiùs Scotistæ, admissâ distinctione naturæ ab indiuiduatione, dixerunt, etiam dum est in hac indiuiduatione, esse indifferentem vt eâ relictâ possit aliam habere.

¹¹ Deinde, si in eodem instanti reali, in quo natura fuit indifferens & vna, in eodem fuit contrahata ad singularia, & in illis multiplicata, ergo

simul in eodem instanti habuit vnitatem & multiplicitatem, negationem diuisionis & diuisionem; quæ prorsus repugnant: quia nequit in eodem instanti reali simul esse forma, & eius negatio, etiam pro diuersis signis rationis. Denique ex sententiâ Fonsæ non sequi, dari Vniuersale à parte rei, inde patet: quia si Fonsæ semel adstruat naturam esse vnam à parte rei pro illo priori, fateri tenetur, etiam postquam illa natura determinatur ad inferiora, adhuc esse vnam: quia res, quæ se ipsis non distinguuntur, quantumuis postea identificentur cum rebus distinctis, adhuc manebunt ipsæ indistinctæ, vt patet in essentiâ diuinâ, quæ, quia secundum se est vna, quantumuis identficetur cum tribus personis, adhuc manet vna in se; sicut contrâ res, quæ se ipsis distinguuntur, quantumuis identficentur cum aliâ indiuisibili, non tamen identficantur inter se. Ita personalitates diuinæ, quia se ipsis distinguuntur, quantumuis identficentur cum vnâ diuinâ naturâ, adhuc manent distinctæ. Ratio à priori est, quia esse idem, & esse distincta, est quid essentialiter imbitum in ratione entis. Sicut autem implicat, rem, quæ se ipsâ non est ens, constitui ens per aliud; ita implicat, rem quæ se ipsâ est vna, distinguui per aliam, & quæ se ipsâ est distincta, constitui vnam per aliam diuersam. Poterit quidem res addita efficere, vt compositum resultans ex illâ & ex præcedenti sit distinctum, vel multiplex, non tamen in eâ ratione vnâ, & communi vtrique composito, sed in eâ quæ additur: sicut, quia cum naturâ diuinâ identficantur personalitates distinctæ, totum resultans ex naturâ & personalitate est multiplex & distinctum, non in ratione naturæ, sed in ratione personæ; ita similiter, si natura humana ipsa de se esset vna, quantumuis identficaretur cum indiuiduationibus diuersis, & compositum resultans ex ipsâ & indiuiduatione, esset multiplex, non tamen in ratione naturæ, sed tantum in ipsis indiuiduationibus: sicut plura subiecta habentia eandem albedinem, sunt diuersa ex parte subiecti, & non ex parte albedinis; ergo adhuc, admissâ sententiâ Fonsæ, non sequitur ex illâ Vniuersale à parte rei, quia iuxta illam non datur multiplicitas inferiorum in ratione vniuersalis, si in eâ datur vnitatis rigorosa ex parte naturæ.

SECTIO III.

Caietani & aliorum de Vniuersali negatiuo sententia.

CAIETANVS cap. 4. de ente & essentiâ, quæst. 6. docuit, naturam humanam, Petri v. g. distinguui ab humanâ naturâ Pauli: id verò non prouenire ex ipsis naturis, quæ secundum se sunt vnum quid negatiuum, quatenus non dicunt ex se distinctionem, sed solum ratione indiuiduationum cum quibus identficantur, quod conuenit naturis ipsis à parte rei independentem ab intellectu. imò addit, naturæ Petri secundum se non repugnare à parte rei, esse in Ioanne, etsi non dicat aptitudinem positiuam ad illam.

Hæc sententia displicet ob multa. Primò, quia videtur distinguere à parte rei naturam à singularitate:

H

laritate:

laritate: nam si à parte rei non distinguerentur, non posset natura conuenire non repugnantia ad essendum in alià indiuiduatione, & ipsi singularitati conuenire eadem repugnantia; quia repugnantia & non repugnantia nequeunt eidem rei simul conuenire. Debet ergo defendi sententia Caietani dependenter à distinctione naturæ & singularitatis, quæ distinctio impugnabitur infra.

13. Secundò displicet, quia distinguit inter non repugnantiam, & inter aptitudinem posituam ad essendum in alio; quæ duò idem sunt à parte rei: quia si alicui naturæ non repugnat esse in alio indiuiduo, ergo potest esse in alio indiuiduo; ergo habet aptitudinem ut sit in illo; frustra ergo inter non repugnantiam & aptitudinem queritur discrimen.

Tertiò tandem & ultimò displicet, quia eo ipso quòd Petrus & Paulus in ratione hominis non dicant distinctionem, tenetur fateri in ratione hominis non esse distinctos, quia idem est, non dicere distinctionem, & non esse distinctos. Vide quæ diximus Sectione præcedenti, ubi ostendimus, distinctionem vel identitatem rei non posse prouenire ab alio à se quoquomodo distincto.

Sed obiicit Caietanus, Petrus & Paulus independentes ab intellectu habent negationem distinctionis formalis in ratione hominis, quia non distinguuntur in illà ratione, ergo sunt vnum negatiuè in illà. Falsum Antecedens, & mala consequentia. Falsum Antecedens, quia Petrus & Paulus, etiam si in ratione hominis non sint dissimiles, sunt tamen distincti, quæ duò valde sunt diuersa (ut infra dicam:) & quia à multis non considerata sunt, idè in has confusiones & identitates secundum se, & negatiuè, &c. lapsi sunt. Addo iam, consequentiam esse malam: quia si Antecedens esset verum, non solum negatiuè, sed etiam positiuè Petrus & Paulus essent idem; quia in rebus positiuis non distingui, & esse vnum positiuè, idem omnino est, diuerso modo explicatum. Ergo si Petrus non distinguitur à Paulo, positiuè erit idem cum illo.

14. Obiicies secundò, Homo ex se neque est Petrus, neque illi repugnat esse Petrus, ergo ex se non est idem cum illo positiuè, ergo est negatiuè distinctus ab illo. Respondeo, negando Antecedens, quia homini qui ex se non est Petrus, essentialiter repugnat esse Petrum, & homini qui est ex se Petrus, essentialiter repugnat non esse Petrum, quia in illo non est distincta ratio hominis à Petritate, de quo infra. Sed licet demus Caietano totum hoc, adhuc non posset probare, dari vniuersale à parte rei: quia si natura à parte rei est vna in omnibus, iam non poterit esse multiplex, & consequenter nec vniuersalis. Argumentatur autem Caietanus ex æquiuocatione: accipit enim hominem in diuersa suppositione, iam pro hoc, iam verò pro illo. licet autem omnes vno nomine vocentur, sunt tamen tam distincti, quam lapis & homo, licet non sint ita dissimiles. Insuper accipit homo ex se, cum à parte rei nullus sit homo ex se, sed Petrus, Paulus, &c.

Alij docent, naturam humanam, v.g. ut ratione distinctam ab indiuiduatione, esse indifferentem ut possit esse cum hac vel cum illà indiuiduatione, quod est, eam esse vniuersalem negatiuè seu per non-repugnantiam. Hæc sententia potest dupliciter intelligi: Primo, ut natura ex distinctione intellectus sit vniuersalis, & hæc est opinio Thomistarum, de quâ infra. Secundò potest intelligi, ut illa eadem natura præcisè ex se realiter habeat illam indifferentiam; & hæc est sententia Caietani proximè impugnata, idè noua non indiget refutatione.

Alij Doctores inde probant, dari vniuersale à parte rei, quia Petrus & Paulus v.g. à parte rei sunt vnum similitudine, & plures re ipsa, ergo à parte rei est vniuersalis ratio hominis. Hi Doctores facillè reiciuntur, non quia falsò doceant, Petrum & Paulum esse vnum similitudine, sed quia vnitas similitudinis est vnitas impropria, nec sufficiens ad vnitatem vniuersalem, iuxta communem ferè omnium acceptionem huius vocis *vniuersale*; in quæstionibus autem de nomine standum est communi acceptioni, ut sæpe docui. Quòd si adhuc contendant hi Auctores, ratione huius similitudinis posse dici, dari vniuersale à parte rei, erit nobis cum illis quæstio de puro nomine, à quâ ut abstinemus, dico, in præfenti nobis non esse sermonem de hac vniuersalitate, sed de illà quæ consistit in vnitatis rigorosâ infra explicandâ.

SECTIO IV.

Vera sententia proponitur.

Hoc tamen velim hic in primis aduertat, multos grauissimè indignari, quando aliquis docet, dari à parte rei vniuersale ante operationem intellectus, & de hac quæstione acerrimè disputare. Ego tamen puto, eam nullo modo aut vix posse esse de re, sed de solo nomine (ut paulò antè insinuaui) de significatione scilicet huius vocis *vniuersale*, vel *vnitas*, aut *multiplicitas vniuersalis*: quidam enim solum volunt, requiri vnitatem similitudinis, quæcumque illa sit, ut paulò antè dixi. Alij volunt, sufficere vnitatem, quam Petrus v.g. & quodlibet indiuiduum solum habet ex se, ut ab illà natura humana dicatur vna; pro multiplicitate verò solum requirunt eam, quam omnia indiuidua simul sumpta habent. Alij ponunt nescio quas negationes, quas homo habet à parte rei. Alij aliter rem explicant, semper tamen ad significationem vocis deuoluunt tota quæstio. Nos, suppositâ acceptione communiori, consequenter negamus vniuersale à parte rei. Ex impugnatione enim sententiarum de vniuersali à parte rei constat apertè, nec de facto dari, nec posse etiam de potentia absolutâ independentes ab intellectu, quod vltimò hac ratione demonstro. Implicat, naturam aliquam à parte rei esse vnam in se vnitatis rigorosâ, & eandem esse multiplicem & diuisam in eadem ratione: sed hoc requiritur ad vniuersale, ergo illud implicat à parte rei. Consequentia est euidentis. Minor admittitur ab omnibus, Maior vero lumine naturæ est nota, quia vnitas dicit negationem multiplicatis in eadem ratione in quâ est vna: sed negatio alicuius formæ, & ipsa forma nequeunt simul existere à parte rei; ergo neque natura vna in multis, prout ad vniuersale requiritur.

Hic disputant aliqui, verum possit diuinitus in creaturis reperiri quid simile mysterio Trinitatis,